

Opće informacije - Belgija

Izvorna jezična inačica ove stranice [fr](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici: [en](#) već su prevedeni.

SADRŽAJ

- 1 Na koji se način može sačiniti raspolaganje imovinom zbog smrti (oporuka, zajednička oporuka, ugovor o nasljeđivanju)?
- 2 Treba li ga registrirati i na koji način?
- 3 Postoje li ograničenja slobode raspolaganja imovinom zbog smrti (npr. nužni dio)?
- 4 Tko nasljeđuje i koliko u slučaju izostanka raspolaganja imovinom zbog smrti?
- 5 Koje je tijelo nadležno:
 - 5.1 u slučajevima nasljeđivanja?
 - 5.2 za primanje izjave o odricanju ili prihvaćanju nasljedstva?
 - 5.3 za primanje izjave o odricanju ili prihvaćanju legata?
 - 5.4 za primanje izjave o odricanju ili prihvaćanju nužnog dijela nasljedstva?
- 6 Kratak opis postupka rješavanja nasljedstva sukladno nacionalnom zakonu, uključujući likvidaciju ostavine i raspodjelu imovine (time su uključeni podaci o tomu je li postupak nasljeđivanja pokrenuo sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti)
- 7 Kada i kako osoba postaje nasljednik ili legatar?
- 8 Jesu li nasljednici odgovorni za dugove preminuloga i pod kojim uvjetima?
- 9 Koji su dokumenti i/ili informacije potrebne u svrhu registracije nepokretne imovine?
 - 9.1 Je li imenovanje upravitelja obvezno ili je obvezno na zahtjev? Koje je korake potrebno poduzeti ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na zahtjev?
 - 9.2 Tko je ovlašten za izvršavanje oporuke nakon smrti i/ili upravljanje ostavinom?
 - 9.3 Koje ovlasti ima upravitelj?
- 10 Koji se dokumenti obično izdaju sukladno nacionalnom zakonu tijekom ili na kraju postupka nasljeđivanja kojima se dokazuju status i prava korisnika? Imaju li ti dokumenti posebnu dokaznu snagu?

Ovaj je informativni članak pripremljen u suradnji s Vijećem javnih bilježnika Europske unije (CNUE).

1 Na koji se način može sačiniti raspolaganje imovinom zbog smrti (oporuka, zajednička oporuka, ugovor o nasljeđivanju)?

U belgijskom pravu postoje tri oblika oporuka: **ovjerena** ili **javnobilježnička oporuka**, **vlastoručna oporuka** (koju mora sastaviti i potpisati samo oporučitelj te na njoj naznačiti datum) i **međunarodna oporuka**.

Oporučitelj mora biti sposoban valjano i slobodno izražavati svoju volju (članci 901. do 904. Građanskog zakonika).

Načelno su zabranjeni, osim u iznimnim slučajevima, ugovori o budućem nasljedstvu.

U prekograničnim slučajevima oporuka je u Belgiji načelno valjana ako je u skladu sa zakonom na snazi u mjestu u kojem je sastavljena (*locus regit actum*) ili s jednim od zakona određenih Haškom konvencijom od 5. listopada 1961.

2 Treba li ga registrirati i na koji način?

Javni bilježnik koji zaprima ovjerenu ili međunarodnu oporuku ili kojem je podnesena vlastoručna oporuka obavezan je potonju upisati u središnji upisnik oporuka kojim upravlja Kraljevska komora belgijskih javnih bilježnika (*Fédération Royale du Notariat belge*). Kada je riječ o vlastoručnim oporukama podnesenima javnom bilježniku, oporučitelj može odbiti upisivanje svoje oporuke u taj upisnik.

3 Postoje li ograničenja slobode raspolaganja imovinom zbog smrti (npr. nužni dio)?

U belgijskom pravu postoji načelo nužnog dijela prema kojem minimalni dio (nužni dio) nasljedstva obvezno pripada, ako je primjenjivo, nadživjelom bračnom drugu, djeci te majci i ocu pokojnika.

Kada je riječ o djeci (ili potomcima), nužni dio obuhvaća polovinu ostavine u slučaju jednog djeteta, 2/3 u slučaju dva djeteta i 3/4 u slučaju tri ili više djeteta.

Ako nema potomaka, majka i otac imaju svaki pravo na četvrtinu ostavine. Međutim, u tom slučaju darovi nadživjelom bračnom drugu mogu obuhvatiti cijelu ostavinu.

Nadživjeli bračni drug uvijek dobiva barem pravo plodouživanja polovine naslijeđene imovine ili plodouživanja nekretnine koja je bračnim drugovima služila kao glavni stambeni objekt te namještaja kojim je opremljen, čak i ako je veći od polovine ostavine.

Oporuka se može primijeniti ako je oporučitelj u svojoj oporuci odlučio ne uzeti u obzir nužni dio i ako su nasljednici suglasni poštovati njegovu volju. No u prilog nasljedniku čije pravo na nužni dio nije poštovano i koji ga namjeravaju potraživati može se pokrenuti postupak za umanjivanje darovanog dijela.

4 Tko nasljeđuje i koliko u slučaju izostanka raspolaganja imovinom zbog smrti?

Ako pokojnik nije bio u braku niti imao djece, predci i bliski pobočni srodnici (braća i sestre) nasljednici su prvog nasljednog reda. Otac i majka dobivaju svaki četvrtinu, a braća/sestre ili, ovisno o slučaju, njihovi potomci dobivaju ostatak ostavine. Ako su jedan ili oboje roditelja preminuli, njihov dio nasljeđuju braća ili sestre pokojnika. Ako nema predaka, braće ili sestara ili njihovih potomaka, polovinu ostavine dobivaju srodnici s majčine strane, a drugu polovinu srodnici s očeve strane (ujak, stric, tetka, bratić, sestrična...).

Ako iza pokojnika koji nije bio u braku ostaju djeca, tada se svi ostali članovi obitelji isključuju iz nasljedstva. Djeca dijele puno vlasništvo nad svom imovinom u jednakim dijelovima. Međutim, ako je dijete preminulo prije ostavitelja (ili se odriče ostavine ili je razbaštinjeno) i ima potomke, oni nasljeđuju u skladu s pravom predstavljanja djeteta ostavitelja koje je preminulo, odreklo se nasljedstva ili je razbaštinjeno.

Ako iza pokojnika koji je bio u braku ostaju bračni drug i djeca, nadživjeli bračni drug ima pravo plodouživanja (pravo korištenja poslužnom stvari i ubiranja plodova) sve imovine koja čini nasljedstvo. Djeca nasljeđuju u jednakim dijelovima i imaju pravo vlasništva nad poslužnom stvari.

Ako iza pokojnika koji nije imao djece ostaje bračni drug, nadživjeli bračni drug postaje jedini nasljednik, pod uvjetom da pokojnik nema predaka ni pobočnih srodnika do četvrtog nasljednog reda. Ako ti srodnici postoje, nadživjeli bračni drug načelno ima pravo plodouživanja, a ostali nasljednici imaju pravo vlasništva nad poslužnom stvari. Međutim, dio koji će nadživjeli bračni drug dobiti u tom slučaju ovisi i o bračnoimovinskom režimu kojim je uređen njihov brak: ako su bračni drugovi sklopili brak na temelju režima zajedničke imovine, nadživjeli bračni drug nasljeđuje puno vlasništvo nad svom imovinom svojeg preminulog bračnog druga koja je proizašla iz te zajednice.

Ako iza pokojnika ostaje osoba s kojom je bio u registriranoj zajednici koja je u Belgiji priznata kao „zakonski potvrđena kohabitacija”, nadživjeli zakonski partner ima nasljedno pravo plodouživanja nekretnine koja je tijekom zajedničkog života bila zajedničko prebivalište obitelji i namještaja kojom je ta nekretnina opremljena. Nadživjelom zakonskom partneru, međutim, može biti uskraćeno plodouživanje na temelju oporuke ili odluke o darovanju za života u korist ostalih osoba.

Ako iza pokojnika ostaje partner s kojim nije bio u registriranoj zajednici – slobodna kohabitacija (neregistrirana zajednica) –, partner može postati nasljednik samo ako je tako predviđeno oporukom. Belgijskim mu pravom nije priznato pravo nasljeđivanja.

5 Koje je tijelo nadležno:

5.1 u slučajevima nasljeđivanja?

Nijedno tijelo nije izričito nadležno za ostavinski postupak.

Međutim, zakonom je predviđeno da je javni bilježnik nazočan pri sastavljanju vlastoručne i međunarodne oporuke. Osim toga, u određenim slučajevima može biti potrebna intervencija prvostupanjskog suda (ili suca nižeg suda (*juge de paix*)), osobito: u slučaju nasljeđivanja osoba nesposobnih za rad (maloljetnici itd.), u slučaju prihvata nasljedstva pod uvjetom sastavljanja popisa (*sous bénéfice d'inventaire*), u slučaju kada nema nasljednika, kada je potrebna sudska potvrda o uvođenju u posjed (*envoi en possession*) ili kada se dodjeljuje legat, u slučaju spora o likvidaciji/raspodjeli koji vodi do intervencije javnog bilježnika kojeg imenuje sud.

5.2 za primanje izjave o odricanju ili prihvaćanju nasljedstva?

Vlasništvo nad imovinom od koje se sastoji ostavina prenosi se na nasljednike na temelju same činjenice smrti osobe.

Međutim, nasljednici imaju jednu od ovih mogućnosti: nasljedstvo mogu, naime, jednostavno prihvatiti ili ga mogu prihvatiti pod uvjetom sastavljanja popisa ili mogu odbiti nasljedstvo.

Prihvat nasljedstva može se provesti izričito ili prešutno: prihvat je izričit kad se ovjerenim ili privatnim aktom preuzima status ili svojstvo nasljednika, dok je prešutni prihvat kada nasljednik sastavi akt kojim se nužno podrazumijeva njegova namjera prihvata nasljedstva te koju ima pravo sastaviti samo u svojstvu nasljednika.

Nasljedstvo je moguće prihvatiti „pod uvjetom sastavljanja popisa” poštujući postupak predviđen člankom 793. i sljedećima Građanskog zakonika.

Nasljednik koji želi prihvatiti nasljedstvo pod uvjetom sastavljanja popisa mora dati posebnu izjavu **u tajništvo prvostupanjskog suda** arondismana u kojem je pokrenut ostavinski postupak ili **pred javnim bilježnikom**.

Moguće je i odreći se nasljedstva podnošenjem primjerka smrtovnice u **tajništvo prvostupanjskog suda** u mjestu u kojem je pokojnik imao prebivalište i potpisivanjem akta o odricanju od nasljedstva (članak 784. i sljedeći Građanskog zakonika) ili **pred javnim bilježnikom**.

Izjave moraju biti upisane u upisnik u tajništvu mjesta u kojem je pokrenut ostavinski postupak.

5.3 za primanje izjave o odricanju ili prihvaćanju legata?

Vidi u nastavku (točka 7.).

5.4 za primanje izjave o odricanju ili prihvaćanju nužnog dijela nasljedstva?

Ne postoji poseban postupak (vidi prethodno navedenu točku 3.).

6 Kratak opis postupka rješavanja nasljedstva sukladno nacionalnom zakonu, uključujući likvidaciju ostavine i raspodjelu imovine (time su uključeni podaci o tomu je li postupak nasljeđivanja pokrenuo sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti)*

U belgijskom Građanskom zakoniku postoji načelo prema kojem se nasljedstvo automatski dodjeljuje, bez sudskog postupka.

Na temelju same činjenice smrti osobe, njezini nasljednici imaju puno pravo na svoju imovinu, prava i udjele, pod uvjetom da podmire troškove ostavine (članci 718. i 724. Građanskog zakonika). [Međutim, postoje iznimke: vidi u nastavku točku 7.]

U slučaju sudske likvidacije/raspodjele ostavinski postupak vodi javni bilježnik kojeg imenuje sud i okončava ga popisom ostavine. U slučaju sporazumne likvidacije/raspodjele, raspodjela nekretnina provodi se javnobilježničkim aktom.

7 Kada i kako osoba postaje nasljednik ili legatar?

Belgijsko pravo uređeno je načelom prema kojem, na temelju same činjenice smrti, nasljednici imaju pravo na cjelokupno nasljedstvo (imovinu i obveze). Međutim:

- korisnici univerzalnog legata (*legs universels*) koji im je dodijeljen vlastoručnom ili međunarodnom oporukom moraju od predsjednika prvostupanjskog suda dobiti „sudsku potvrdu o uvođenju u posjed” (članak 1008. Građanskog zakonika),

- korisnici pojedinačnog legata (*legs particuliers*) (članak 1014. Građanskog zakonika), korisnici zajedničkog legata (*legs à titre universel*) (članak 1011. Građanskog zakonika) i, u slučaju nužnih nasljednika, korisnici univerzalnih legata dodijeljenih ovjerenom oporukom (članak 1004. Građanskog zakonika) moraju tražiti „dodjelu legata” (*délivrance du legs*),
- određene kategorije legatara moraju dobiti dopuštenje od javnih vlasti kako bi prihvatili ostavinu na koju imaju pravo (na primjer, legati općini, javnoj ustanovi i, u određenim slučajevima, neprofitnoj zakladi ili udruzi).

8 Jesu li nasljednici odgovorni za dugove preminuloga i pod kojim uvjetima?

Da, ako jednostavno prihvate nasljedstvo. U tom slučaju moraju snositi sve troškove i dugove kojima je opterećena ostavina (članak 724. Građanskog zakonika).

Ako nasljednici prihvate nasljedstvo pod uvjetom sastavljanja popisa, dužni su platiti samo dugove do vrijednosti imovine koju su primili (članak 802. Građanskog zakonika). Nasljednik koji želi prihvatiti nasljedstvo pod uvjetom sastavljanja popisa mora dati posebnu izjavu u tajništvu prvostupanjskog suda arondismana u kojem je pokrenut ostavinski postupak ili pred javnim bilježnikom.

Ne, ako se odreknu nasljedstva izjavom sastavljenom u tajništvu istog prvostupanjskog suda ili pred javnim bilježnikom (članak 785. Građanskog zakonika).

Osim toga, pojedinačni legatar načelno ne snosi dugove ostavine (članak 1024. Građanskog zakonika), za razliku od univerzalnog legatara i zajedničkog legatara.

9 Koji su dokumenti i/ili informacije potrebne u svrhu registracije nepokretne imovine?

Zakonom o hipotekama od 16. prosinca 1851. uređena je objava transakcija nekretninama, propisujući u članku 1. da se „svi besplatni ili naplatni akti sklopljeni među živima kojima se prenose ili utvrđuju stvarna prava na nekretnine, osim povlastica i hipoteka, upisuju u za to namijenjen registar u uredu za pohranu hipoteka u arondismanu u kojemu se imovina nalazi”.

Člankom 2. istog zakona u tom se pogledu utvrđuje da se „samo presude te ovjereni i privatni akti, priznati pred sudom ili javnim bilježnikom, mogu upisati u registar. Javnobilježničke punomoći povezane s tim aktima trebaju se izdavati na isti način”.

Zakonom od 16. prosinca 1851., međutim, nije uređena objava za slučajeve prijenosa vlasništva nakon smrti.

Zakonom je, ipak, propisan upis akata o raspodjeli imovine. U tom su slučaju svi nasljednici, bilo da nasljeđuju imovinu ili ne, navedeni u aktu koji će biti upisan u registre za pohranu hipoteka. Isto vrijedi i u slučaju javne prodaje ili kupoprodaje nepodijeljenih nekretnina među nasljednicima.

9.1 Je li imenovanje upravitelja obvezno ili je obvezno na zahtjev? Koje je korake potrebno poduzeti ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na zahtjev?

U Belgiji načelno ne postoji sustav upravljanja nasljedstvom.

Međutim, u članku 803.a Građanskog zakonika utvrđeno je da se nasljednik koji je nasljedstvo prihvatio pod uvjetom sastavljanja popisa može osloboditi upravljanja nasljedstvom ili njegovom likvidacijom. Najprije je potrebno od predsjednika suda tražiti da rješenjem imenuje upravitelja kojem će predati svu imovinu od koje se nasljedstvo sastoji i koji će biti zadužen za likvidaciju imovine u skladu s određenim pravilima.

Osim toga, člankom 804. propisuje se, u slučaju da interesi ostaviteljevih vjerovnika ili legatara mogu biti narušeni nemarom ili financijskom situacijom nasljednika korisnika, svaka zainteresirana strana može zatražiti da potonjeg zamijeni upravitelj zadužen za likvidaciju nasljedstva. Taj se upravitelj imenuje rješenjem za privremenu pravnu zaštitu nakon što je nasljednik saslušan ili prethodno pozvan.

Nadalje, oporučitelj može imenovati izvršitelja oporuke koji je dužan osigurati uredno izvršenje oporuke.

9.2 Tko je ovlašten za izvršavanje oporuke nakon smrti i/ili upravljanje ostavinom?

Vidi prethodno pitanje.

9.3 Koje ovlasti ima upravitelj?

Upravitelj imenovan u skladu s člancima 803.a i 804. ima ovlasti jednake onima koje je imao nasljednik korisnik. On snosi iste obveze kao nasljednik te nije obvezan davati jamstvo.

10 Koji se dokumenti obično izdaju sukladno nacionalnom zakonu tijekom ili na kraju postupka nasljeđivanja kojima se dokazuju status i prava korisnika? Imaju li ti dokumenti posebnu dokaznu snagu?

Svojstvo nasljednika dokazuje se potvrdom o svojstvu nasljednika (*acte de notoriété*) ili (najčešće) potvrdom/aktom o nasljeđivanju. Potonji izdaje javni bilježnik ili, u određenim okolnostima, službenik u uredu za naplatu poreza na nasljedstvo nadležnom za pohranu izjave o nasljeđivanju pokojnika (članak 1240.a Građanskog zakonika).

Javnobilježnički akt jedokument koji odražava stvarno stanje. Ima dokaznu snagu: sve što je navedeno u toj izjavi mora se smatrati točnim. Javni bilježnik potvrđuje određene činjenice, navodi identitet osoba koje su pred njega pristupile i utvrđuje što su od njega tražile da potvrdi. Javnobilježničkim aktom potvrđuje se vjerodostojnost njezina sadržaja. Uz to, u ovjerenom aktu naznačen je nepobitan datum. Neistinitost neke tvrdnje utvrđene u tom aktu može se dokazati samo postupkom za osporavanje istinitosti.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 29/09/2015